

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 0 9 2 2 3 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA

KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

Izpitna pola 1

A) Slušno razumevanje

B) Bralno razumevanje

Petek, 28. avgust 2009 / 60 minut (do 20 + 40)

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam to ni dovoljeno.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, slušnega in bralnega razumevanja. Časa za reševanje je 60 minut: do 20 minut za slušno in 40 minut za bralno razumevanje. Nadzorni učitelj Vas bo opozoril, kdaj lahko začnete reševati del B. Vračanje k delu A je dovoljeno, ni pa priporočljivo.

Izpitna pola vsebuje 2 nalogi pri slušnem razumevanju in 3 naloge pri bralnem razumevanju. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 pri slušnem in 30 pri bralnem razumevanju. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Naslednja navodila za reševanje testa za preverjanje slušnega razumevanja boste slišali tudi na posnetku.

Test za preverjanje slušnega razumevanja je sestavljen iz dveh delov, dela A in dela B. Vsak del vsebuje govorno izhodiščno besedilo in nalogo, ki se nanj nanaša. Najprej boste nalogo prebrali, nato boste poslušali besedilo in lahko že med poslušanjem nalogo sproti reševali. Vsako besedilo boste poslušali po dvakrat, vmes pa bo premor za reševanje. Začetek in konec besedila bo označeval takle zvočni znak /*/.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo Vam veliko uspeha.

Poslušajte pozorno. Odprite izpitno polo.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

1A**A) Igaz vagy hamis? Karikázza be az I-t vagy a H-t!**

1. A hosszú életre vágyó férfiaknak és nőknek javasolnak egy-egy miniállamot is. I / H
2. Az egészségügyi mutatók változásával változhat az országok sorrendje is. I / H
3. Az Egészségügyi Világszervezet minden második évben közzéteszi a friss adatokat. I / H
4. San Marinóban a férfiak hat évvel tovább élnek, mint Monacóban a nők. I / H
5. A fekete kontinens egyes részein az átlagéletkor negyven év alatt van. I / H
6. Az afrikai lakosság átlagéletkora nem magyarázható az ottani életkörülményekkel. I / H
7. Az amerikaiak várható életkora a hosszabbak közé tartozik a világon. I / H
8. Magyarországon mind a nők, mind a férfiak tovább élnek, mint Szlovéniában. I / H

(8 pont)

B) Válaszoljon röviden a kérdésekre!

1. Miért fordul a másik vevőhöz a külföldi vásárló?

_____ (1 pont)

2. Mi zavarta egykor a külföldi vásárlót a saját városában?

_____ (1 pont)

3. Milyen gyakorisággal vásárol ő Lendván?

_____ (1 pont)

4. Mióta tapasztalható a szlovéniai vásárló szerint az országban a drágulás?

_____ (1 pont)

5. Sorolja fel, kik alakítják az árakat!

_____ (2 pont)

6. Milyennek tartják a termelők a termés felvásárlási árát?

_____ (1 pont)

7. Milyen mértékű az áremelkedés Ausztriában?

(1 pont)

8. Mit tesznek a vásárlók néha, hogy jobban éljenek?

(1 pont)

9. Miért felelősek a vásárlók is a drágulásokért?

(1 pont)

10. Miért nem tanácsos télen friss zöldséget és gyümölcsöt vásárolni?

(1 pont)

11. Milyenek mondható Ön szerint a két vásárló beszélgetése?

(1 pont)

(12 pont)

Üres oldal

1B**1. szöveg**

Figyelmesen olvassa el az alábbi szöveget, majd röviden válaszoljon a kérdésekre!

Charles Simonyi: A Föld a világűrből gyönyörű, fenséges és csendes

A magyar születésű űrhajós, aki Habsburg Györgynek, a Magyar Vöröskereszt elnökének vendégeként találkozott a sajtó képviselőivel, elmondta: rövid kéthetes utazása az űrben tulajdonképpen felkiáltójel volt egy komoly és hosszú, alapos kiképzés végén. Az amerikai–magyar űrturista felejthetetlen élménynek nevezte, amikor meglátta az űr feketeségét, a Föld csodálatos kék színét, a napfelkeltéket és naplementéket naponta 16 alkalommal, és megérezte a súlytalanság rendkívüli állapotát.

Charles Simonyi, a világ ötödik űrturistája felidézte: utazásának célja a civil űrutazás előremozdítása, a fedélzeti kutatás segítése, és – különösen a gyermekeket megcélózva – a tudomány népszerűsítése volt. Simonyi szöveg arról, hogy 1966-ban hagyta el Magyarországot, de soha nem feledkezett meg szülőföldjéről. Örömet fejezte ki, hogy a földet érés utáni rövid rehabilitációs időszakot követően Budapestre utazhatott.

Újságírói kérdésekre válaszolva elmondta, kötelességének érzi, hogy tapasztalatait másokkal is megossza, így könyvet ír úti élményeiből. Az útja iránti érdeklődést jelzi, hogy több mint négy millióan olvasták az űrutazásról beszámoló honlapját. Mesélt arról, hogy ugyanúgy telt egy napja, mint a Földön: reggel felkelt, megmosakodott, majd dolgozott, és este nagyon fáradtan lefeküdt. Annyi különbséggel, hogy este kilenckor keltek fel, és reggel hatkor mentek ágyba, így soha senki nem tudta, milyen nap van. Azt üzent a következő civil űrhajósoknak: „feltétlenül csinálja meg”.

Simonyi nagyon fontosnak tartja, hogy az űrben több amatőr rádióval is kapcsolatot tudott létesíteni. Arra a kérdésre, hogy látott-e ufót az űrben, elmondta: az űrhajósok sok olyan dolgot látnak, aminek az eredete nem világos, de legtöbbszörre van magyarázat, ilyenek pl. az űrhajó oldaláról lepattogzó fényes darabkák. Beszámolója szerint sok ilyen vizuális illúzió van az űrben. A sajtótájékoztató végén Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós gratulált Charles Simonyinak, és átadta neki a Nemzetközi Űrhajózási Szövetség jelvényét, amivel csak azok rendelkeznek, akik megjárták a világűr.

Habsburg György a sajtótájékoztatón köszöntőjében napjaink egyik legnagyobb magyarjának nevezte Charles Simonyit. Ezt követően Charles Simonyi és Habsburg György átadták „A Vöröskereszt és az űr” című pályázat nyerteseinek a díjakat. A pályázatot, amelyen 6–12 éves gyerekek vehettek részt, a Magyar Vöröskereszt még február 15-én meghirdette. A zsűri több mint 650 pályamű közül választotta ki a győztes alkotásokat, amelyek közül a legjobb hármat Simonyi magával vitte az ISS űrállomásra. Az ünnepség keretében Simonyi visszaadta az alkotóknak az „űrt megjárt” rajzokat, amelyeket az űrállomás hivatalos pecsétjével látott el.

Charles Simonyi, a világ ötödik űrturistája 2007. április 7-én, magyar idő szerint este 19 óra 31 perckor startolt a bajkonuri indítóállomásról a Szojuz TMA-10-es űrhajó fedélzetén két orosz társával, Oleg Kotovval és Fjodor Jurcsihinnal. A „második magyar kozmonauta”, a 12. „látogató expedíció” egyetlen civil résztvevője szabályos kutatóprogramban vett részt a Nemzetközi Űrállomáson (ISS). Onnan április 21-én a Szojuz TMA-9 űrhajó állandó legénységével, az amerikai Michael Lopez-Alegriával és az orosz Mihail Tyurinnal tért vissza a Földre.

Az 58 éves Simonyi, aki az amerikai Microsoft szoftvercég Word és Excel programjának atyjaként vált ismertté, és akit a Forbes magazin a négyszáz leggazdagabb amerikai közé sorol, médiajelentések szerint 25 millió dollárt fizetett a 12 napos űrkalandért.

A <http://www.ma.hu/page/cikk/aj/0/168117/1> nyomán

1. Milyen hatása lehet Simonyi szerint az űrutazásának? Kettőt nevezzen meg!

(2 pont)

2. Mi ösztönözhette arra, hogy az űrutazás során szerzett tapasztalatait másokkal is megossza?

(1 pont)

3. Miben különböztek az űrben töltött napjai a Földön töltött napoktól?

(1 pont)

4. Mit üzen Simonyi a következő civil űrturistának?

(1 pont)

5. Miért nem ufó minden Simonyi szerint, ami a Földről annak tűnik?

(1 pont)

6. Kiknek jár a Nemzetközi Űrhajózási Szövetség jelvénye?

(1 pont)

7. Miért választotta ki a zsűri a győztes rajzokat még az űrutazás előtt?

(1 pont)

8. Miben tér el Simonyi űrbe való utazása az onnan való visszautazásától? Két dolgot említsen!

(2 pont)

9. Mivel alapozta meg Simonyi a hírnevét?

(1 pont)

10. Milyen alkalomból találkozott Simonyi az újságírókkal?

(1 pont)

(12 pont)

2. szöveg

Figyelmesen olvassa el az alábbi szöveget, majd oldja meg a feladatokat!

Megszüntetnék az „ingyen” segélyt – közmunkát végeznének a munkanélküliek

Kötelező önkéntes vagy közmunka havi fix mennyiségű órában – több fejevadász szerint ezt kellene teljesíteniük a munkanélkülieknek az álláskeresői járadékért cserébe – írja a Világgazdaság.*

Valamit valamiért – fogalmazott Csaposs Noémi. A Személyzeti Tanácsadók Magyarországi Szövetségének elnöke szerint ezzel a módszerrel csökkenteni lehetne a regisztrált munkanélküliek számát, és ösztönözni a munkavállalási kedvet.

Bár a foglalkoztatási törvény 2005. novemberi módosítása óta a regisztráltaknak álláskeresői megállapodást kell kötniük a munkaügyi központtal, ez továbbra sem akadályozza a munkanélkülieket abban, hogy a segély mellett feketén dolgozzanak, illetve arra sem kényszeríti őket, hogy visszatérjenek a munka világába. A megállapodásban szerepelnie kell, hogy az álláskereső milyen módon igyekszik elhelyezkedni, s erről be is kell számolnia a munkaügyi szervezet munkatársainak. A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal adatai alapján július végén több mint 412 ezer regisztrált állástalan volt, közülük 120 ezren már egy éve megszakítás nélkül szerepelnek a munkaügyi központok nyilvántartásában.

Az újonnan belépők száma júliusban drasztikusan megnőtt, 14 ezer fölé emelkedett, így nyolcvan százalékkal, vagyis hatezerrel több új állástalant regisztráltak, mint az előző hónapban. A lapunk által megkérdezettek szerint hatékony lenne, ha közülük csak azok kaphatnák meg az álláskeresői járadékot, akik – ha képtelenek elhelyezkedni – elvállalják a munkaügyi központ által felajánlott munkát. A kötelező, például civil munka legalább havi 10–12 óra lehetne. Természetesen a regisztrált nemének, egészségi állapotának, életkorának megfelelő munkát ajánlhatna csak fel a munkaügyi szervezet – mondta Csaposs Noémi.

Nemcsak a munkanélküliek motivációját növelné, de a feketemunka-végzést is csökkentené a kötelező önkéntes tevékenység, illetve közmunka – hangsúlyozta lapunknak Küzmös László, a GWH Személyzeti Tanácsadó Zrt. vezérigazgatója. Szerinte ugyanis azok, akik a járadék kézhezvétele mellett illegálisan dolgoznak, kevésbé tudnának alkalmazkodni a fekete foglalkoztatóknál kötött munkaidőhöz, ha például civil munkát kellene végezniük.

Sőt a mobilitás is nagyobb mértékű lenne, mivel most sokan kiszámolják, hogy az utazási költség levonása után alig marad több, mint a járadék összege, így azért a kis pluszpénzért cserébe nem vállalják az ingázással járó kényelmetlenséget. A skandináv államokban egyébként gyakori, hogy a munkanélkülieket az ellátás fejében kötelező munkára küldik. Legtöbbjüket civilszervezetek vagy a helyi hatóságok foglalkoztatják. Adminisztratív és fizikai munkák vegyesen lehetnek ezek, akad köztük gyermekkorrepetálási, idősgondozói feladat vagy akár kertészkedés, közúttisztítás. A külföldi tapasztalatok azt bizonyítják, a civil „önkénteskedésnek”, kötelező munkának van értelme, mivel az ellátott így nem esik ki teljesen a munka világából, sőt emberi kapcsolatai sem sekélyesednek el.

A magyarok körében egyébként egyáltalán nem idegen az önkéntes tevékenység, így a lapunk által megkérdezettek szerint érdemes lenne kipróbálni azt a munkanélküliek integrálására. Egy tavalyi tanulmány alapján például a 14 éves és idősebb magyar népesség 40%-a, mintegy három és fél millió ember kapcsolódik be itthon önkéntes munkába. A lakóhelyi és települési segítségnyújtás a leggyakrabban vállalt civil munka. Az önkéntes tevékenységbe főleg a 31–40 éves korosztály kapcsolódik be. A tanulmány készítői szerint az sem ritka, hogy valaki épp az önkéntesség révén kerül új munkahelyre.

Az önkéntes munkát végzők 7%-a, vagyis 267 ezernél is többen találtak maguknak így állást. A tanulmány készítői állítják, az önkéntes munka segíthet a foglalkoztatási problémák orvoslásában. Enyhítheti például a fiatal pályakezdeők munkanélküliségét, segítheti a nők visszatérését a munka világába és a leszakadó társadalmi csoportok integrációját.

A <http://www.haon.hu> nyomán

* *Fejevadász: Tehetséges, jól képzett munkaerőt felkutató személy.*

Igaz (I) vagy hamis(H) az állítás? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

- A közmunka bevezetésével csökkenne a bejegyzett munkanélküliek száma. I / H
- A közmunkát végző nyilvántartott munkanélküliek magasabb összegű segílyt kapnának. I / H
- Az álláskeresősi megállapodás bevezetésével megszűntek a szabálytalanságok a munkavállalás terén. I / H
- A nyilvántartott állástalanok kb. három negyede már egy éve munkanélküli. I / H
- Egyesek szerint csak azok kaphatnának segílyt, akik elvállalják a munkaügyi központ által felajánlott munkát. I / H
- A szakember szerint a kötelező önkéntes munka kijelölésekor tekintettel kell lenni bizonyos tényezőkre. I / H
- Egyes vélemények szerint a közmunka csökkentené a nyilvántartott álláskeresők illegális munkavállalását. I / H
- A munkanélküliek számára anyagilag nem mindig fizetődik ki a felajánlott munka elvállalása. I / H
- A külföldi elemzések azt mutatják, hogy a kötelező munka a munkanélküliek emberi kapcsolataira is jó hatással van. I / H
- A magyar társadalomban nincs hagyománya az önkéntes munkának. I / H

(10 pont)

3. szöveg

Figyelmesen olvassa el az alábbi szövegrészeket, majd oldja meg a feladatokat!

A világ legrosszabb autói

Lamborghini, Ferrari, Aston Martin – ki hinné, hogy a világ legrosszabb autóit soroljuk. A Time magazin szerint legalábbis mindenképpen helyük van a valaha volt legrosszabb autók félszázas listáján, a T Ford, a Hummer és a Trabant mellett. A válogatás – természetesen – szubjektív, de így is érdekes és tanulságos olvasmány. A nemes gyűjtőmunkában egy Pulitzer-díjas autós szakújságíró, Dan Neil is részt vett. Kiemeltünk néhányat az ötven borzalom közül.

Az első valódi népautó volt a Ford T-modell

Ez az az autó, amely kerekeket adott az átlag amerikaiak alá, hozzájárult az Újvilág gazdasági fejlődésének hatványozódásához, és népszerűvé tette a futószalagos gyártást az autóiparban. Ráadásul megszületésében vitathatatlan érdemei voltak Galamb Józsefnek is, aki többek között a kétfokozatú sebességváltó tervezéséért volt felelős. De a 15 millió példányszámban gyártott és eladott Ford T-modell legalább annyi kárt is okozott az emberiségnek, mint amennyi hasznot hozott. Ugyanis ez az autó táplálta be az amerikaiakba azt a hitet, hogy nekik alanyi jogon jár autó, szinte már születésüktől kezdve. Ennek következményeit ma is ismerjük: háborúk az olajért, erősödő üvegházhatás, élnélhetetlen városok.

Sokak álomautója volt egykor a Trabi

A Time összeállításában ugyan 1975-ös bejegyzéssel szerepel a Trabant, ám az ősmodell még az ötvenes évek derekán jelent meg. Kétütemű, 500 köbcentis motorja kemény 18 lóerőt produkált, a burkoló elemek részben ragasztott és préselt farostból készültek, így egy amerikai szemével inkább a modellautó kategóriájába tartozott az egykori keletnémet autóipar eme gyöngyszeme. A takarékos, egyszerűen szerelhető kisautó hamar népszerűvé vált a hazai piacon, ahol sok helyen évekig várt rá és ábrándozott róla egy-egy család.

A Yugo amerikai reklámkampányát elsősorban a kedvező árra hegyezték ki

A jugoszláv autóipar eme remeke 1986-ban tört be az amerikai piacra. Először értetlenkedve fogadták a négy-öt literes V8-as autókhoz szokott amerikaiak az 1,1-es és 1,3-as motorokkal kínált autócskákat, de a négyezer dolláros indulóár miatt eleinte mégis jól fogyott, volt olyan év, amikor 45 ezer darab is gazdára talált belőle az Újvilágban. A Fiat 127-es technikájával és a módosított Autobianchi A112 karosszériájával készült kisautó puritán felszereltsége és pocsek megbízhatósága miatt egyre rosszabb hírnévnek örvendett Amerikában, pedig a kragujevaci gyárban külön gyártósoron, megkülönböztetett figyelem mellett, a legjobb munkások keze alól kerültek ki az exportra szánt példányok. Sorsát végül a délszláv válság miatt elrendelt ENSZ-blokád pecsételte meg.

Nem a szépsége miatt szerették a sejkék a Rambo-Lambót

Az egész világ megdöbbenéssel fogadta a Lamborghini első, és mindmáig egyetlen terepjáróját. Az 1986-ban megjelent szörnyeteget eredetileg az amerikai haderő számára fejlesztették ki, de végül csak a közel-keleti hadseregek vásárolták belőle. A »Rambo-Lambo« előre beépített, 5,2 literes V12-es motorja Coontachból származott, de a hatalmas tömeg miatt az LM002-t már közel sem mozgatta úgy, mint a sportkocsit. Mivel a szerény megrendelések nem fedezték a fejlesztési költségeket, hamarosan a luxusfelszereltségű »polgári« változat is megjelent az autóból, ami így is csak épphogy elérte a háromszáz darabszámot. Főleg arab sejkék engedhették meg maguknak, és nem csupán a tetemes vételár, hanem a 40–50 literesre becsült fogyasztás miatt is.

A www://origo.hu/auto/nyomán

a) Írja a táblázat üres rovataiba a leírásnak megfelelő autó nevét!

állítások	az autó neve
Kezdetben az exportra gyártott autó jól fogyott az új piacon, ám hiányosságai miatt csökkent az érdeklődés iránta. Mégsem megbízhatatlansága és hiányosságai miatt tűnt el teljesen a piacról.	
A már gyártósoron készült, többmilliós példányszámban eladott autó fellendítette a gazdasági fejlődést. Megjelenésével terjedt el szélesebb körben is a személygépkocsi.	
A 20. század közepén kezdték gyártani. A nyugatiak inkább modellautót láttak benne, hazájában viszont nagy volt iránta az érdeklődés. A családok csak hosszabb várakozás után tudták megvásárolni.	
Eredetileg katonai járműnek tervezték. Csekély eladása miatt másik változatában is kezdték gyártani, viszont ez sem hozta meg számára az eladási sikert.	

(4 pont)

b) Fogalmazza meg az alábbi szerkezetek szövegbeli jelentését a saját szavaival!

kiemelünk néhányat az ötven borzalom közül

helyük van a listán

rossz hírnévnek örvendett

a legjobb munkások keze alól került ki

(4 pont)

Üres oldal